

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

SİVİL TOPLUMA VE MECLİS'E ÇAĞRI

YÖNETİCİ ÖZETİ

"Sivil Toplum ve Meclis'e Çağrı" başlıklı çağrımız, Şerafettin Can Atalay davasının Türkiye'deki hukuki ve siyasi önemine ilişkin olarak Serbest Düşünce Derneği'nin perspektifinden yapılmış kapsamlı bir analizdir. Bu davanın Türk hukuk ve siyasi tarihinde sadece bir bireyin kaderini değil, aynı zamanda Türk demokrasinin geleceğini ve hukukun üstünlüğü ilkesini etkileyen kritik bir an olduğunu vurgulamaktadır. Bu belge sadece bir analiz de değildir, Atalay'ın mahkumiyetini ve sonrasındaki hukuki mücadeleleri inceleyerek Türkiye'nin demokratik kurumlarına ve hukuki süreçlerine yönelik zorlukları vurgulayan ve çıkış için bir yol haritası da öneren bir çağrıdır da aynı zamanda. Anayasa Mahkemesi'nin kararlarını ve Yargıtay'ın tutumunu tartışarak Türk yargı sisteminin işleyişi ve bağımsızlığı, anayasal düzen ve kuvvetler ayrılığı ilkesi ile ilgili endişeleri dile getirmektedir.

Analiz ve çağrımız, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay'ın Atalay'ın insan hakları ihlallerine verdiği yanıtları mercek altına alarak hukukun üstünlüğü ve anayasal bağlayıcılık konularını vurguluyor. Atalay'ın davasının Türkiye'nin anayasal düzeni, kuvvetler ayrılığı ilkesi ve temel haklar üzerindeki etkilerini inceliyor. Yargıtay'ın tutumu ve bunun Türkiye'nin yargı bağımsızlığı ve hukukun tarafsız uygulanması açısından sonuçları da eleştirel bir şekilde inceleniyor.

Sonuç olarak, Türkiye'de hukuk ve siyaset alanında önemli bir dönüm noktası olan Şerafettin Can Atalay davasını derinlemesine analiz ettikten sonra Çözüm için yol haritası önerdik. "Meclise Tarihi Davet" başlığı altında Meclisin bu sorunu yasama organı olarak çözmesi adına şu adımları atmaya çağırdık:

1. Anayasa uyumunun vurgulanması ve hukuki boşlukların kapatılması
2. Anayasa'nın 14. Maddesinin kesin ve net tanımlanması için yasal adımların atılması.
3. Yargı kararlarına uyumsuzluğun ciddi yaptırımlarla karşılanması ve meclis soruşturmalarının hükme bağlanması
4. Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmaması durumunda hakimlerin bireysel idari para cezaları ile cezalandırılması ve memura rücu hakkının terk edilmesi.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

Buna eş olarak da sivil toplum, basın, siyasi partiler ve akademisyenlere de şu çağrılarda bulunduk:

1. Acil olarak geçici bir Anayasa ve yargı bağımsızlığı iletişim platformu oluşturulmalı
2. Ömer Faruk Aslan gibi barışçı hukuk savunucularına destek verilmeli ve konuyla ilgili kamuoyu farkındalığı yaratılmalı
3. Meclis çalışmaları izlenmeli ve konuyla ilgili toplum bilgilendirme faaliyetleri yürütülmeli
4. Basın ve medya ile işbirliği ve destek için enstrümanlar üretilmeli
5. Akademisyenler, halka temel ve teknik bilgi aktarımı ve farkındalık yaratmada rol almalı

Detaylı raporumuzu ve çözüm önerilerimizi aşağıda okuyabilirsiniz.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

GİRİŞ

Serbest Düşünce Derneği'nin bakış açısından Türkiye'nin hukuk ve siyasi tarihinde dönüm noktalarından biri olan Şerafettin Can Atalay davası, sadece bir kişinin kaderini değil, aynı zamanda Türk demokrasinin ve hukukun üstünlüğü ilkesinin geleceğini de şekillendirmektedir. Atalay'ın 25 Nisan 2022'de aldığı hapis cezası ve sonrasındaki hukuki mücadelesi, yalnızca onun kişisel bir hak arayışı değil, aynı zamanda Türkiye'nin demokratik kurumlarının ve hukuki süreçlerinin sınanması anlamına gelmektedir.

Bu bir kişisel davanın çok ötesinde bir hak mücadelesinin tarihi bir zuhurudur.

Bu çerçevede, Sn. Atalay'ın milletvekili seçilmesi ve tahliye taleplerinin reddedilmesinin, temel insan hakları ve siyasi özgürlükler bağlamında ele alındığında, derin anlamlar taşımakta olduğunu görüyoruz. Anayasa Mahkemesi'nin kararları ve Yargıtay'ın bu kararlara yaklaşımı, Türk yargı sisteminin işleyişi ve bağımsızlığı hakkında maalesef önemli soruları gündeme getirmekte. Ayrıca, bu süreç, Türkiye'nin anayasal düzeni ve kuvvetler ayrılığı ilkesi açısından da belirleyici olmaktadır. Bu durum bir partizanlık ve tarafgirlik mücadelesinin ötesinde temel haklar açısından bir güvence olan anayasal hak güvencesinin bir testini teşkil etmektedir.

Özellikle Anayasa Mahkemesi'nin Sn. Atalay'ın hak ihlallerine ilişkin kararları ve Yargıtay'ın bu kararlara uymama yönünde aldığı tutum, hukukun üstünlüğü ve anayasal bağlayıcılık konusunda ciddi tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu durum, Türkiye'de yargı bağımsızlığı ve hukukun objektif uygulanışı konusundaki zorlukları ve tartışmaları açığa çıkarmaktadır. Artık halının altına yıllardır süpürülmüş bu sorunları halının kaldıramadığı açıktır.

Bu notumuzda, Atalay davasının hukuki ve siyasi boyutlarını, liberal bir perspektiften analiz ediyor ve Türkiye'nin hukuk ve demokrasi yolculuğundaki durumu ele aldıktan sonra

Sivil Toplum ve Meclisi gecikmeden **tarihi sorumluluklarının** yerine getirilmesi adına adım atmaya davet ediyoruz.

Atalay davasının, Türk hukuk sistemi ve demokratik yapısına etkilerini derinlemesine inceleyerek, bu önemli davanın Türkiye'nin geleceği için taşıdığı anlam ve önemi vurguluyoruz.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

KONUNUN GEÇMİŞİ

Bilindiği gibi, Şerafettin Can Atalay, 25.04.2022 tarihinde İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 18 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Bu karara karşı istinaf başvurusu yapıldı ve 28.12.2022'de istinaf başvurusu reddedildi. Bu kararın temyiz edilmesi üzerine dosya Yargıtay'a gönderildi. Ardından Sn. Atalay, 14.05.2023'te Hatay milletvekili olarak seçildi. Bu seçilme sonrası, Anayasa'da güvence altına alınan yasama dokunulmazlığı gerekçesiyle durma kararı verilmesi ve Sn. Atalay'ın tahliyesi talep edildi. Yargıtay 3. Ceza Dairesi, bu talebi 13.07.2023'te reddetti ve ardından itiraz da 17.07.2023'te Yargıtay 4. Ceza Dairesi tarafından reddetti. Sn. Atalay, milletvekili seçilmesi ve tahliye talebinin reddedilmesi nedeniyle anayasal hakkını kullanarak 20.07.2023'te Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulundu. Bilindiği gibi bu hak kamuoyunda öcü olarak gösterilen 2011 Referandumuyla Anayasaya eklenmiş bir haktır.

Tüm yaşananları takiple Anayasa Mahkemesi, Sn. Atalay'ın 25.10.2023 tarihli başvurusu üzerine seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı ile kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine karar verdi. Bu karara bağlı olarak yeniden yargılama yapılması, mahkûmiyet hükmünün infazının durdurulması ve Atalay'ın tahliyesi gerektiğine karar verildiyse de İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi konuyu Yargıtay'a taşıdı.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi, Anayasa Mahkemesi'nin kararına hukuki değer ve geçerlilik izafi edemeyeceği gerekçesiyle uymama kararı aldı. Daire, Sn. Atalay hakkındaki mahkûmiyet kararının temyiz incelemesi sonucunda onanarak kesinleştiğini ve infazının mümkün olduğunu belirtti. Bu şekilde 367 saçmalığından sonra ikinci defa ciddi bir yargı kriziyle karşı karşıya kaldı.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

MEVCUT DURUM

Anayasa Mahkemesi, 21.12.2023'te Sn. Atalay'ın ikinci başvurusu üzerine, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkının, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ve bireysel başvuru hakkının ihlal edildiğine karar verdi. Kararlarının Anayasa'nın 153. Maddesine göre bağlayıcı olduğu ve uygulanması gerektiği konusunda uyardıysa da 3.1.2024'te Sn. Atalay hakkında Yargıtay 3. Ceza Dairesi verdiği kararla Anayasa Mahkemesi'nin Atalay'ın bireysel başvuruları üzerine verdiği hak ihlali kararlarını dikkate almadı. Dairesi, Anayasa Sn. Atalay'ın daha önce mahkûm edildiği ve bu kararın temyiz incelemesi sonrasında onaylandığını belirtmiştir. Yani, Atalay hakkında verilen hüküm kesinleşmiş ve infaz edilebilir durumda olması nedeniyle Anayasa Mahkemesi'nin bu kararların 153. Madde kapsamında olmadığını ve bu yüzden uygulanmasının gerekli olmadığı sonucuna vardı. Bunu derken de Daire, Sn. Atalay'ın milletvekili seçilse dahi, Anayasa'nın 84. maddesine göre, kesin hüküm giyme sebebiyle milletvekilliğinin düşeceğini ifade etmiştir. Bilindiği gibi bu madde, milletvekilliğinin bazı durumlarda düşeceğini belirtir ve bu durumlardan birisi de kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararıdır.

Özetle; Anayasa Mahkemesi, Sn. Atalay'ın iki ayrı başvurusunu inceleyerek, haklarının ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Bu kararlar, Sn. Atalay'ın seçilme hakkı ve kişisel özgürlüklerinin korunması ile ilgili gibi görünse de aslında ilkesel olarak tüm vatandaşlarla ilgilidir. Buna karşılık Yargıtay'ın bu kararı, Anayasa Mahkemesi'nin hak ihlali kararlarını uygulamama ve Atalay'ın milletvekilliğinin düşmesi gerektiği yönünde bir karardır. Bu durum açıkça 153. Maddenin ihlalidir ancak sadece böyle değerlendirilemeyecek kadar da derindir.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

KONUVA BAKIŞ AÇIMIZ

Liberaller olarak biz, bireylerin özgür ve eşit katılımını önemsiyoruz. Öncelikle Liberal demokrasi açısından bireylerin siyasi süreçlere aktif katılımının ve temsil edilmesinin, demokratik toplumların sağlıklı işleyişi için temel olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Bu görüşten yola çıkarak, seçilen milletvekillerinin, halkın iradesini yansıttığını hatırlatıyoruz. İşte tam da bu nedenle Sn. Atalay'ı vekilleri seçen ve onları Sivil temsilin en kutsal mabedi olan meclisimizde temsil etmesini bekleyen Hatay halkının bu haklarının korunmasının demokrasinin işleyişi açısından hayati olduğunu belirtiyoruz. İşte bu temsil görevinin en iyi şekilde yapılabilmesi için vekillere tanınan yasama dokunulmazlığını önemsiyoruz. Yasama dokunulmazlığı, milletvekillerinin görevlerini özgürce yerine getirebilmeleri için gerekli bir korumadır. Bu, kuvvetler ayrılığı ilkesiyle de uyumludur, yasama dokunulmazlığının, siyasi baskı ve keyfi müdahalelerden bağımsız bir şekilde, halkın çıkarlarını savunmak için elzem olduğu da açıktır.

Siyasi faaliyetlerde bulunma hakkı temel bir özgürlüktür. Öyle ki; bireylerin özgür iradelerini siyasi platformda ifade etme hakkı aynı şekilde, toplumun çeşitliliğini ve dinamizmini korumaktadır. Bu platformların en yücesi tabii ki meclistir. Milletvekilleri bu hakkı kullanmak üzere halkın hakkını devretmek üzere seçtikleri meşru temsilcileridir. İşte bu yüzden seçime girmesine izin verilmiş bir adayın 84. Maddeye göre seçim esnasında herhangi bir sorun teşkil etmediği de yine yargı tarafından onanmıştır.

Buradaki sorun aslında ilkesel olarak daha derinlemesine de değerlendirilmelidir.

Liberal bir bakış açısıyla konuyu değerlendirmemiz gerekirse; hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığının liberal bir toplumun temel taşları olduğunu vurgulamamız elzemdir. Unutulmamalıdır ki; hukukun keyfiyetten arındırılması toplumun adaletin doğru tecelli ettiğine dair inancını güçlendireceği gibi keyfiliğin olduğu noktada toplumun adaletle olan inancı ortadan kalkacaktır. Bir toplumda bireyler adaletin olmadığını düşünüyorlarsa bile bu bir felakete giden yolun açıldığını gösterecektir. Ayrıca Yargıda yürütmenin etkisi olduğu düşüncesi de benzer bir etki yaratacaktır. Bu durum şüyyu vukuundan beter olarak dilimizde yer etmiş deyimimiz adeta siyasi ve hukuki olarak bir örneğini teşkil edecektir. Her ne kadar yürütmenin bu konuda her türlü iddiayı reddedip Yargıtay kararının kendileriyle alakası olmadığını söyleseler de

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

kamuoyunda bu şekilde bir intiba bırakmadığı açıktır. Unutulmamalı ki yasama, yürütme yargı erklerinin ayrılığı özgürlüklerin korunması için elzemdir.

Burada biz vakayı okurken yargıda hiyerarşinin ve anayasanın tanımamasında bir keyfilik olduğunu ve bu kararda yürütme erkinin yasama erkine dışarıdan bir müdahalesi algısının oluşmasıyla da kuvvetler ayrılığı ilkesinin fiilen ihlaline dair bir şüphe oluştuğunu görüyoruz. Bu iki durum da bizleri derinden endişelendirmektedir.

Tam da bu noktada hatırlatmak isteriz ki; Anayasa Mahkemesi'nin kararının, yargı hiyerarşisindeki yerine ve demokratik ilkeler çerçevesinde ele alınması gerekir. Hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı, demokrasinin işleyişi ve bireysel hakların korunması açısından hayati öneme sahiptir. İki başlığın da ciddi bir tehdit altında olması da ayrı bir endişe kaynağıdır.

Unutulmamalıdır ki bu gibi süreçler ülkemiz açısından bir hukuki belirsizlik algısı yaratmaktadır. Bu tür hukuki belirsizlikler, sadece yargı alanında değil, aynı zamanda ekonomik güven ve istikrar açısından da önemli sonuçlar doğurabilmektedir. Hukukun üstünlüğünün zayıflaması, yatırımcıların ve iş dünyasının güvenini sarsmakta, ekonomik karar alma süreçlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Atalay davası, yargı kararlarının öngörülebilirliği ve adil yargılanma hakkının teminatı açısından, ekonomik çevrelerde endişeye yol açan bir vaka olarak da görülmelidir. Ülkemiz açısından uzun vadeli kalıcı ve katkı sağlayacak yatırımlar açısından bir tehdittir.

Bilindiği gibi, uzun vadeli katkı sağlayacak yabancı yatırımcılar ve yerli işletmeler, kararlarını alırken hukuki sistemin şeffaflığına ve adaletine büyük önem vermektedirler. Hukuki belirsizliklerin olduğu bir ortamda, riskler artmakta ve bu da yatırım kararlarını olumsuz etkilemektedir. Özellikle Atalay davası gibi yüksek profilli olaylar, hukuki sistemin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda şüpheleri artırmakta, bu da doğrudan yabancı sermaye akışını ve ekonomik gelişmeyi etkilemektedir. Yatırımcılar için hukukun üstünlüğü, ekonomik faaliyetlerin öngörülebilirliği ve istikrarı açısından temel bir unsurdur.

Özetle, davasının yarattığı hukuki belirsizlik, Türkiye'nin ekonomik sağlığı için de ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Hukukun üstünlüğünün sağlanması ve yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi, ekonomik büyüme ve gelişme için zorunlu koşullardır. Bu bağlamda, hukuki reformların, yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi ve adil yargılanma hakkının teminat altına alınması, sadece hukuki bir zorunluluk değil, aynı zamanda ekonomik bir gereklilik olarak görülmelidir.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

Türkiye'nin ekonomik istikrar ve güven ortamını sağlamak için hukukun üstünlüğüne verdiği önem, sadece iç piyasaları değil, uluslararası yatırım ve ticaret ilişkilerini de doğrudan etkileyecektir. Herhangi bir zamanda ancak özelde yabancı yatırımcıların kapılarının aşındırıldığı bu gibi dönemlerde bu gibi krizleri yaratmak ciddi bir sorumsuzluk olarak da dikkat çekmektedir.

Ekonomik açıdan değerlendirildiği gibi davanın sosyal bir perspektifinin de olduğu açıktır. Türkiye'nin hukuk ve adalet sistemine yönelik kamuoyunun algısında önemli bir dönüm noktası olacaktır. Bu dava, sıradan vatandaşlar arasında, yargı süreçlerine ve hukukun işleyişine ilişkin derin endişeleri tetiklemiştir. Davanın medyada ve sosyal medyada geniş yer bulması, toplumun hukuk sistemi ve adalet anlayışına dair görüşlerini şekillendirmede etkili olmuştur. Bu süreç, hukuki bir olayın, toplumsal adalet algısını nasıl etkileyebileceğinin somut bir örneği olarak değerlendirilebilir.

Bu bakış açısıyla diyoruz ki; Atalay davası, hukukun üstünlüğü ve adil yargılanma hakkının, sadece hukuki kavramlar olmadığını, aynı zamanda toplumsal değerler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu dava, vatandaşların yargı süreçlerine olan güvenini sarsarak, adaletin nasıl algılandığı ve yargı kararlarının toplum üzerindeki etkileri konusunda ciddi soru işaretleri yaratmıştır ve son kararlar daha fazla yaratmaktadır. Bir atasözünü ifade etmek gerekirse “tuz kokmuştur”. Hukuki olayların bu tür toplumsal boyutları, yargı kararlarının sadece bireyler üzerinde değil, genel toplum üzerinde de derin etkileri olduğunu göstermektedir.

Yani; Son olarak, Atalay davası, adaletin toplum içinde nasıl temsil edildiği ve bu temsilin toplumsal etkileşimleri üzerine önemli bir vaka olarak değerlendirilmelidir. Bu dava, hukuki süreçlerin ve kararların, toplumun adalet algısını nasıl şekillendirebileceğini ve toplumsal adalet anlayışının, yargı süreçlerine ve hukukun işleyişine nasıl etki edebileceğini göstermiştir. Dolayısıyla, Atalay davası, hukukun sadece teknik bir alan olmaktan çıkıp, toplumsal adaletin temel bir parçası olarak ele alınması gerektiğinin altını çizmektedir. Bu dava, adaletin, toplumsal bir diyalog ve etkileşim süreci olarak anlaşılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Atalay davası, hem hukuki belirsizliklerin ekonomi üzerindeki etkileri hem de kamuoyunun adalet algısına etkisi açısından önemli bir vakadır. İlk olarak, bu davanın hukuki belirsizliği, ekonomik istikrar ve yatırımlar için bir tehdit oluşturduğu net bir şekilde ortaya konmuştur. Uzun vadeli ve katkı sağlayacak yatırımların önündeki en büyük engellerden biri, hukuki sistemin şeffaflığına ve adil yargılanma hakkının güvencesine olan güvendedeki eksikliklerdir.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

Atalay davası gibi yüksek profilli hukuki meseleler, yatırımcıların risk algısını yükselterek doğrudan ekonomik kararlarını etkilemektedir.

İkinci olarak, bu davanın hukuki kararlarının öngörülebilirliği, toplumsal ve ekonomik düzeyde istikrarın sağlanması için kritik önem taşımaktadır. Hukukun üstünlüğünün ve yargı bağımsızlığının sağlanması, ekonomik büyüme ve gelişme için elzemdir. Bu hem iç piyasaları hem de uluslararası yatırım ve ticaret ilişkilerini olumlu yönde etkileyebilecek bir unsur olarak görülmektedir. Ancak, hukuki belirsizliklerin ortamı, bu tür pozitif gelişmelerin önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir.

Üçüncü olarak, Atalay davasının toplumsal boyutu, adaletin toplum içinde nasıl temsil edildiği ve bu temsilin toplumsal etkileşimler üzerindeki etkileri konusunda da derinlemesine bir içgörü sağlamaktadır. Adaletin, sadece mahkeme salonlarında değil, toplumsal bir diyalog ve etkileşim sürecinde de ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu dava, hukukun toplumsal adaletin temel bir parçası olarak anlaşılmasını gerektiren ve bu anlayışın yargı süreçlerine yansıtılmasını zorunlu kılan bir vakadır. Bu sürecin, adalet algısını ve yargı kararlarının toplum üzerindeki etkilerini daha fazla sorgulamamıza yol açtığı açıktır.

Sonuç olarak, Atalay davası, Türkiye'de hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığının önemi, ekonomik güven ve yatırımlar ile toplumsal adalet anlayışı arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermektedir. Bu durum, hukuki reformların ve yargı bağımsızlığının güçlendirilmesinin, sadece hukuki bir zorunluluk değil, aynı zamanda ekonomik bir gereklilik ve toplumsal bir ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır. Bu davanın yankıları, Türkiye'nin hem hukuki hem de toplumsal geleceğini şekillendirmeye devam edecektir.

Peki bu düğümü kim çözecek? Kimin çözmesi meşrudur? Şüphesiz ki bir erkin diğerine etki ettiği şüphesi olan ve bir erkin de kendi içinde bir sorun yaratacak şekilde Anayasa'yı da işletmeyerek olayı getirdiği noktada konuya henüz müdahil olmamış ve hatta bu davada doğrudan mağdur taraf olan Türkiye Büyük Millet Meclisi bu olayı çözecektir. Meclis ayrıca konunun tarafı olmasının dışında yasama organı olarak yasalarda süreç içinde ortaya çıkacak anlaşılma sorunlarını engellemek adına yasayı yaparkenki iradesini de yasa koyucu olarak ortaya koymakla görevlendirilmiştir.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

MECLİS'E TARİHİ DAVET

Bu endişelerin hukuken çözülmesi için yasamanın kendi iradesini yani yasayı koyarken kanun koyucu olarak ne dediğini açıkça tekrar ifade etmesi elzemdir. Öncelikle meclis bu durumun ne kadar acil olduğunu fark ettiğini gösterip gecikmeden tatillerini yarıda kesip toplanmalıdır.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin Anayasa Mahkemesi'nin kararını uygulamama yönünde aldığı karar, anayasal düzenin ve hukuk devleti ilkesinin ihlal edilmesi olarak değerlendirilmelidir. Anayasa Mahkemesi'nin kararları, anayasamızın 153. maddesine açıkça bağlayıcı olarak tanımlanmıştır ve anayasal hiyerarşi içerisinde, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin bu kararlara itiraz etme ya da uygulamama hakkı bulunmamaktadır. Bu durum, yasama organının, anayasanın sağladığı korumanın tam ve eksiksiz uygulanması için gerekli yasal düzenlemeleri acilen hayata geçirmesi gerektiğini göstermektedir

İşte bu sebeple meclis toplandığı gibi aşağıdaki adımları izlemelidir

1. Yukarıda belirttiğimiz bağlamda, anayasal çerçevede mevcut olan boşlukların doldurulması ve anayasanın ruhuna uygun hareket edilmesi elzemdir. Verilen kararın anayasa ihlali olduğunu ve bu noktada Anayasa mahkemesi kararlarının anayasada aksi belirtilmedikçe sorgulanmasının kınanması ve konuyla ilgili kullanılan açıkların kapanması için hemen yasalardaki açıkları kapamak veya iradesini açıklamak üzere oturumlara kesintisiz devam edeceği iradesini açıklamalıdır.
2. Dokunulmazlığın istisnası olan Anayasa'nın 14. Maddesiyle ilgili ne anlaşılması gerektiğini açıkça belirten bir yasama süreci işletmeli. Yani Anayasa'nın 14. maddesinde belirtilen soyut bir dille belirtilen istisnaların uygulanmasına ilişkin net ve kesin yasal tanımlamaların yapılması gerekmektedir. "Devletin bölünmez bütünlüğü" ve "demokratik ve laik Cumhuriyetin korunması" gibi soyut kavramların Türk Ceza Kanunu'nda somut ve açık şekilde tanımlanması, yasama dokunulmazlığının sınırlarını somut bir şekilde belirleyerek, bu muğlaklığın ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. Ancak unutulmamalıdır ki bu sürecin, tarafgirliğe kapılmaksızın, evrensel hukuk devleti standartlarına uygun bir şekilde yürütülmesi gereklidir.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

3. Eş zamanlı olarak yine TCK'ya eklenecek bir madde ile Anayasa mahkemesinin kararlarına başta olmak üzere bununla beraber alt hiyerarşide de yargı kararlarına uyulmamasının suç olarak tanımlanması gerekmektedir. Açıklamak gerekirse; mevcut düzenlemede yargı kararlarına uymamak TCK 257. Maddenin 2. Fıkrasında ele alınmış olan görevi kötüye kullanmak olarak tanımlanmıştır. Mevcut düzenlemede yer alan ve görevi kötüye kullanma suçu kapsamında değerlendirilen bu eylemler, Anayasa Mahkemesi'nin otoritesini ve kararlarının bağlayıcılığını zedelemekte, anayasal düzenin işleyişini tehlikeye atmaktadır. Bu noktada Anayasa mahkemesi kararına uymamanın için ağır bir suç olacağı tanımlanmalı ve bu ölçüde ağır yaptırımlar konulmalıdır. Bu gibi durumlarda hemen bir meclis soruşturmasının başlatılması da hükme bağlanmalıdır. Özetle ek olarak Anayasa Mahkemesi kararlarına uymama fiilinin, ağır yaptırımlarla desteklenmesi ve bu durumda derhal meclis soruşturması başlatılması yasal zorunluluk haline getirilmelidir.
4. Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmaması durumunda uygulanacak olan idari para cezaları, bu tür keyfi uygulamaların caydırıcı bir sonucu olarak konumlandırılmalıdır. Devlete açılacak davanın ardından, devletin memura rücu hakkının terk edilerek, memura doğrudan idari para cezası verilmesi, anayasa ve yasaların koruma amacına daha uygun düşecektir. Bu düzenleme, kamu görevlilerinin anayasal düzene olan bağlılığını pekiştirecek ve yasaların üstünlüğünü sağlama konusunda önemli bir adım olacaktır.

Bu dört adımın gecikmeden atılması yasamanın kendi erkine diğer erklerin müdahale etmesini engelleyeceği gibi Türkiye Cumhuriyeti açısından güçler ayrılığı ilkesinin zannedildiği gibi gevşetilmediği konusunda bir mesaj verilmek isteniyorsa tam da gereken bir duruş olacaktır.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

SİVİL BİR DEMOKRASİ İÇİN SİVİL TOPLUMA ÇAĞRI

Şüphesiz ki hiçbir birey ya da topluluk tüm bilgilere ve doğruya tek başına hakim olamaz. Öyle ki bilgi Hayek'in de dediği gibi toplumun içinde dağınıktır ve bu dağınık bilginin akışına engel olunmaması halinde kendiliğinden oluşan düzen tüm sorunların çözümüne bir alternatif sunacak olgunluktadır. İşte biz de Hayek'in Kendiliğinden oluşan düzenini sağlamak üzere akademisyeninden çiftçisine, iş insanından öğrencisine tüm sivil toplum kuruluşları ve bağımsız bireylerin yanı sıra üye niceliğine veya meclis temsiline bakmadan tüm siyasi partileri bilgilerini paylaşıp düzenin oluşmasında rol oynamaya davet ediyoruz. Bunun için herkesin konuşmasına ve herkesin fikrini özgürce ifade etmesine ne kadar ihtiyaç duyuyorsak aynı şekilde bu ifade edilen düşüncelerin tüm bireylere manipüle edilmeden tertemiz ulaştırılmasını, yani medyanın da bu süreçte rol oynamasını elzem görüyoruz.

İşte bu çerçevede ve motivasyonla bir çağrıda bulunuyoruz. Görüldüğü gibi akademi, basın, sivil toplum ve siyasi partilere de meclisin yanı sıra büyük sorumluluk düştüğü açıktır. Tüm bu demokratik aktörleri, yani Türkiye'nin anayasal bir devlet olarak devamlılığını ve keyfi uygulamalar ışığında yargının etki altında kaldığı algısından uzak bir hukuk devleti olmasını hedefleyen tüm aktörleri, yine demokrasi dışında yollara sapılmayacak bir bilinçle iletişime geçmeye ve diyaloga çağırıyoruz.

Bu amacı gerçekleştirmek için atılmasını tavsiye ettiğimiz adımlar şöyledir.

1. Gecikmeden bir iletişim platformu oluşturulmalıdır. Anayasa ve yargı bağımsızlığı temaları etrafında, tüm siyasi partilerden ve sivil toplum kuruluşlarından temsilcilerin katılımıyla acil bir durum esnasında fikir paylaşımı yapılacak ve koordinasyon sağlanacak bir iletişim yapısı kurulmalıdır. Bu platformun amacı, yargısal çatışmaların ülke istikbali üzerindeki etkilerini tartışmak ve ortak bir duruş sergilemek olacaktır. Platform hedeflerine ulaştıktan sonra gerek duyulursa başka bir şekilde bir sivil toplum iletişim platformu olarak hayatına devam edebileceği gibi gerekirse kendiliğinden dağılabilecek şekilde açık uçlu bir yapıyla kurulmalıdır.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

2. Ömer Faruk Aslan gibi aktif hukuk savunucularına destek olmak üzere bir bu iletişim platformu da kullanılarak bir destek dalgası oluşturulmasının katkısı olacaktır. Bu şekilde hem hukuki mücadelelerinde destek sağlayacak hem de bu tür eylemlerin kamuoyu tarafından daha geniş anlaşılmasına katkıda bulunacaktır. Özellikle Sn. Aslan'ın nöbetine milletvekilleri ve akademisyenlerin katılımı basın için her gün farklı bir haber değeri olacak ve gündemde daha fazla bu konu tutulabilecektir. Bu noktada kamuoyu farkındalığının artırılması da başka bir önemli başlıktır. Her siyasi partiden, kamuoyunun dikkatini anayasa ve yargı bağımsızlığına çekmek için her gün farklı bir milletvekilinin görev almasını sağlayacak şekilde bir görev dağılımı yapılması elzemdir.
3. Bir diğer önemli başlık ise meclisin konuyla ilgili çalışmalarını izleme ve konuyla ilgili akademik ve sosyal medyaya uygun farklı yapıda içeriklerin üretimidir: Mecliste atılmasını önerdiğimiz adımların takibi, bu konuda raporlar hazırlanması ve elde edilen bilgilerin sosyal medya dahil olmak üzere çeşitli kanallar aracılığıyla yayılması bu konu hakkında hem halkı bilgilendirecek hem de kanun koyucu üzerinde daha hızlı ve doğru adımlar atması noktasında olumlu bir etki yaratacaktır.
4. Basın ile etkileşim konusu ise ayrıca önemlidir. Bu noktada basın içinden kilit isimlerin de iletişim platformuna katılımı sağlanabilirse onların da sürece bizzat katkısı gereklidir. Basın mensuplarının, bu konuları sürekli olarak gündemde tutmaları ve bu konularda haber yapmaları için teşvik edilmesi ve tabii ki üzerinde konuşabilecekleri içeriklerle beslenmeleri bu içeriklerin düzenli olarak basın mensuplarına ulaştırılması gerekmektedir. Ayrıca, tartışma programlarında bu meseleleri gündeme getirecek konukların düzenli olarak yer almasının sağlanması için gerek program sahipleri gerek sosyal medya yayıncıları gerekse geleneksel medya yayın organları sürekli bilgi belge ve konuk profili bilgilendirmesiyle desteklenmelidir.
5. Akademi mensuplarının ve öğrencilerin konu üzerinde akademik çalışmalar yapması ve bunları yayınlaması bir diğer önemli unsurdur. Şüphesiz ki yıllarca yukarıdan bakan ve parmak sallayan akademisyen profili istenen yansımayı halktan bulamamışken bugün sosyal medyada pek çok akademisyen daha sempatik bir üslupla geniş kitlelere sadece konunun özünü ve nedenlerini açıklayarak bir çok konuda farkındalık yaratmıştır. Akademisyenlerden beklentimiz bu sürece sadece akademik olarak değil, halkı, halkın dili ve üslubuyla bilgilendirme görevini de üstlenmeleridir.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

Özetle, biz Serbest Düşünce Derneği üyeleri; Türkiye'deki hukuk ve anayasal krizin ele alınmasında her bireyin ve topluluğun katkısının değerli olduğunu ve bilginin toplumda yayılmasının önemini ısrarla vurguluyoruz. Modern Liberalizmin öncü düşünürlerinden Friedrich Hayek'in "dağınık bilgi" teorisinden ilham alarak, sivil toplumun ve siyasi partilerin, akademisyenlerden çiftçilere ve iş insanlarından öğrencilere kadar her bireyin aktif katılımını ve iş birliğini teşvik etmekteyiz

Medyanın da bu süreçte tarafsız bir şekilde bilgi akışını sağlayarak önemli bir rol oynayacağı vurguluyor ve medyanın da katkısının yadsınamaz olduğunu tekrar belirtiyoruz. Çağrımız, demokratik aktörlerin anayasal devlet yapısını ve bağımsız yargıyı koruma hedefiyle iletişim ve diyalog kurma bilinciyle hareket etmelerini ve bunu yaparken demokratik olmayan yollara sapsadan demokratik yollarla yapmalarının sağlanmasıdır. Bu amaçladır ki, önerilen adımlarımız arasında bir iletişim platformu oluşturmak, hukuk savunucularına destek olmak, kamuoyu farkındalığını artırmak, meclis çalışmalarını izlemek ve basınla etkileşimde bulunmak yer alır. Akademi dünyasının da konu üzerinde çalışmalar yaparak halka bilgiçlik taslamadan halkı bilgilendirme görevini üstlenmesi de beklenmektedir.

Demokrasi bizim en değerli değerimizdir.

Her ne kadar bugüne kadar darbelerle, muhtıralarla, devlet içine sızmalarla demokrasiye darbeler vurulmuş veya vurulmaya çalışılmışsa da bunu engelleyecek iradenin ancak ve ancak yine sivil platformlar olduğunu hatırimızdan asla çıkarmıyoruz. Bir seçkinler platformu değil, geniş katılımlı eşit bireyler ve oluşumlar arasında bilgilendirici bir geçici iletişim platformu öneriyoruz

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

SONUÇ

Sonuç olarak, Sn. Atalay'ın hukuk mücadelesi, Türkiye'nin siyasi ve hukuki arenada yaşadığı derin çelişkilerin ve zorlukların güncel bir yansıması olarak ön plana çıkmıştır. Bu dava, hukukun üstünlüğü ve anayasal demokrasinin sadece teorik kavramlar olmadığını, aynı zamanda günlük siyasi pratiklerin ve yargı kararlarının merkezinde yer alması gerektiğini vurgulamaktadır. Belki de 2018'den bu yana Başkanlık sistemine geçildikten sonra halkın en derin tedirginlik hissettiği konularda güven mesajı verilmek isteniyorsa büyük bir tatsız fırsattır da. Anayasa Mahkemesi'nin ihlal kararlarına karşın Yargıtay'ın bu kararlara uymama eğilimi, hukukun siyasallaşmasının ve yargı bağımsızlığının erozyona uğramasının çarpıcı bir örneğidir. Bu sebeptendir ki Meclis için bu tatsız fırsat aynı zaman da bir onur meselesidir de. Muhalefetten çok iktidar vekilleri için de aynı şekilde bir onur meselesidir. Parçası olukları yasama organının bir meşru erk olduğunu ve bu erkin kendi alanına müdahaleyi bir dosttan gelse bile kabul edemeyecek kadar kendine saygısı olduğunu göstermek için bir fırsattır.

Atalay davası, Max Weber'in "hukukun rasyonelleşmesi" teorisini akla getirirken, aynı zamanda Carl Schmitt'in "hukukun istisna hali" kavramını da tartışmaya açmaktadır. Weber, modern hukukun öngörülebilir ve sistematik olması gerektiğini savunurken, Schmitt ise bir hukukun sisteminin siyasi otoritenin iradesine bağlı olarak esnetilebileceğini öne sürer. Ona göre bir anayasa ancak en az özgürlükçü olan maddesi kadar özgürlükçüdür. Sn. Atalay'ın durumu, hukukun siyasi çıkarlar karşısındaki kırılğanlığını ve Türkiye'nin demokratik kurumlarının sürdürdüğü mücadelenin boyutlarını gözler önüne sermektedir. Meclis açısından bu noktada tutunacağı tutum bir yandan da ne kadar özgürlükçü bir ülke olduğumuzu dostta düşmana gösterme açısından da bir tatsız fırsat olarak görülebilir.

Bu bağlamda, Atalay davası, demokratik kurumların güçlendirilmesi, hukukun üstünlüğünün sağlanması ve yargı bağımsızlığının korunması gerektiğinin altını çizmektedir. Türkiye'nin hukuk ve demokrasi yolculuğu, bu dava üzerinden incelendiğinde, temel hak ve özgürlüklerin, kuvvetler ayrılığı ilkesinin ve anayasal düzenin sadece yasal metinlerde değil, aynı zamanda somut uygulamalarda da hayati önem taşıdığını göstermektedir. Özgürlüğün bir kişinin değil toplum olarak hepimizin şahsi meselesi olduğunu göstermek için çok önemli bir testtir.

SERBEST DÜŞÜNCE DERNEĞİ

Atalay davası, Türkiye'nin siyasi ve hukuki yapısına ilişkin derin bir analiz ve muhasebe gerektirmektedir. Bu dava, sadece bir bireyin hukuki mücadelesi olarak değil, aynı zamanda Türkiye'nin demokratik geleceği ve hukuk devleti olma yolunda karşılaştığı engeller olarak ele alınmalıdır. Siyasi istikrar ve hukuki güvencelerin sağlanması, bu tür olayların daha geniş bir demokratik ve hukuki reform sürecine entegre edilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Atalay davası, Türk hukuk sistemi ve demokratik yapısının geleceği için bir dönüm noktası olarak değerlendirilmelidir. Bu dava, Türkiye'nin demokratik kurumlarını ve hukukun üstünlüğünü güçlendirme yolunda atılacak adımların sadece bir bireyin hikayesini aşan, tüm toplum için hayati önem taşıdığını vurgulamaktadır. Yüce Meclisimize önerdiğimiz adımların atılması işte tam da bu yüzden önemlidir.

Bilgi ve demokrasi, toplumsal ilerlemenin ve adaletin temel taşlarıdır. Hayek'in "dağınık bilgi" kavramı, bilginin toplumda serbestçe akması gerektiğini ve bu sürecin bireyler arası doğal düzenin oluşumuna yardımcı olacağını vurgular. Bu çerçevede, sivil toplum, akademik çevreler, basın ve siyasi partilerin ortak sorumluluğu altında, bilgi alışverişini teşvik eden, demokratik ilkeler etrafında özgürce iletişim kurabilecekleri bir ad-hoc iletişim platformunun kurulması önerilmektedir.

Önerilen adımlar, herkesin sesinin duyulduğu, çeşitliliğin ve şeffaflığın hakim olduğu bir diyalog alanının yaratılması için gereklidir. Bu platform, hukuk savunucularına destek, kamuoyu bilincini artırma, meclis çalışmalarını izleme ve medya ile etkileşimi içermelidir. Akademisyenlerin ve öğrencilerin de konu üzerine yapacakları çalışmalar ve bu çalışmalarını yayınlamaları beklenmektedir. Her bireyin ve topluluğun demokrasi ve anayasal düzenin korunmasına katkısı, bilginin serbestçe dolaşımıyla sağlanacak bir demokratik düzenin temelini oluşturur.

İşte bu motivasyon ve bilinçle Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni, siyasi partileri, akademiye ve tüm paydaşlarıyla sivil toplumu gecikmeden göreve davet ediyoruz.